

Kaňkovský: Šiřme naději proti strachu!

vloženo: 1.5.2020, 16.59

ROZHOVOR PAVLA MAREŠE S VÍTEM KAŇKOVSKÝM, POSLANCEM KDU-ČSL A ČLENEM ÚSTŘEDNÍHO KRIZOVÉHO ŠTÁBU, O DOBĚ KORONAVIROVÉ.

Něco mnohem víc než chřipka

■ *Kdy jsi začal tušit, že koronavirus nebude „nějaká chřipka“, ale něco jiného a závažnějšího?*

Ještě v průběhu ledna jsem koronavirové nákaze v Číně nepřikládal velký význam. Až katastrofické zprávy koncem ledna dávaly tušit, že to může být globální problém. A opravdu mi zatrnulo při katastrofickém šíření nákazy v Itálii v druhé polovině února.

■ *Co na COVID-19 říkáš jako lékař? Jaká rizika tento všeobecně vypjatý stav skrývá?*

Nový koronavirus je nebezpečný hlavně tím, že o něm přes veškerou snahu stále více nevíme, než víme. V podstatě za pochodu se zkoumají jeho vlastnosti, které jsou v mnohém zrádné a různorodé a stále těžko odhadnutelné v čase. Nevíme, zda bude, či nebude mít sezónní ráz. Není známo, jak dlouho bude imunizován ten, který nákazu prodělal. Průběh onemocnění je u různých pacientů velmi různorodý. V tom všem je koronavirus nejen pro zdravotníky stresující. Přistupuje k tomu extrémní nakažlivost, jež klade velké nároky na zdravotníky. A konečně vědomí, že kvůli protikoronavirovým opatřením se musí odkládat další potřebné zdravotní činnosti, je pro lékaře i zdravotní sestry opravdu velmi náročné – rozhodnout, který výkon snese odkladu a který nikoliv a případně na jak dlouho.

■ *Co říkáš na nelogičnosti, které vláda dopouští? Návštěvy vlastních prarodičů ne, ale obchody ano. Proč týden po Velikonocích postrádáme konkrétní metodické průvodce všednodenními situacemi?*

Těch nelogičností je celá řada – trochu to působí, že vláda dělá některá opatření nahodile – často zřejmě i podle vývoje veřejného mínění. Situace je složitá, nikdo z nás nic podobného nezažil. Některým opatřením ale chybí logické zdůvodnění a koncepčnost jednotlivých kroků. Připravit souhrnný materiál je složité i pro nás v opozici. Co jeden den platí, totiž už druhý den nebo ještě téhož večera platit nemusí...

Krizové řízení v krizi

■ *Jaký je tvůj status v Ústředním krizovém štábu? A co je klíčovou a nenahraditelnou rolí štábu?*

Do krizového štábu jsem byl nominován jako lékař se zkušenostmi krizového manažera. Jsem členem pléna Ústředního krizového štábu, který se schází 1x týdně formou videokonference – jde o 30 lidí z různých segmentů. Mimo plenum pracuje několik pracovních skupin rozdělených podle zaměření – skupina pro nákupy ochranných pomůcek, skupina pro dopady koronavirové nákazy atd. Přináším na jednání problémy, které nejsou ve středu zájmu vlády. Vyvíjím tlak na zapojení českých firem, na řešení situace v sociálních

službách, které se mj. potýkají s problémy kolem testováním klientů i zaměstnanců, ale také s financováním. Na posledním jednání jsem žádal plán uvolnění plánovaných zdravotních výkonů, aby nedošlo k poškození pacientů odkládáním některých úkonů. Náместka Prymulu jsem důrazně požádal i o to, aby připravil plán postupného uvolnění bohoslužeb. Snažím se planě nekritizovat, ale burcovat vládu k řešení i toho, co buď nevidí nebo nepovažuje za důležité. Snažím se i předkládat návrhy řešení.

■ *Jak si vysvětluješ, že se krizové řízení státu dalo do chodu za tak dlouho, téměř za 14 dní? Byla v tom skutečně Babišova neochota sestoupit z mediálního piedestalu?*

Podle mne Andrej Babiš skutečně nechtěl předat část otežl ministro Hamáčkov. Vše tomu nasvědčuje.

„Vypnutá“ svoboda

■ *Záhy byl vyhlášen nouzový stav. Čím se liší stav nouzový od nenouzového? Co vše je v takovém čase „vypnuto“?*

Nouzový stav je mimořádný legislativní nástroj, který dává vládě velké pravomoci v oblasti krizového řízení státu. Na jeho vyhlášení navazují mimořádná opatření vlády, která deklarují např. omezení pohybu osob, zákaz vycestování atd. Těch omezení je celá řada a nutno říci, že asi nikdo z nás nezažil po Listopadu 89 tak výrazné omezení svobody. Náročná zkušenost pro nás všechny...

■ *Vypnutí některých svobod se nesmí stát samozřejmostí. Ale není zdraví bližší než cokoli jiného?*

Zdraví je jedna z nejvýznamnějších hodnot, které máme a které je třeba chránit. Při zvládnutí koronavirové pandemie je jistě akceptovatelné na nějakou dobu omezit další nenahraditelnou hodnotu, a tou je svoboda. Akceptovat omezení svobody lze ale jen na nejnutnější možnou dobu. Jakmile to situace dovolí, je třeba postupně všechna omezení zrušit a navrátit společnosti kdysi nelehko nabytou svobodu. Za to musíme bojovat.

■ *Kde se Česko inspiruje, aby úspěšně potlačilo epidemii?*

Velkou inspirací je pro nás například Tchajwan, který zvládl akutní fázi pandemie asi nejlépe ze všech států. Nejspíš jeho zkušenost s nákazou SARS (před lety) a velmi pokročilá digitalizace země sehrála zásadní úlohu i v letošním boji s koronavirem.

■ *Můžeme si pravdivě a otevřeně popsat, jak došlo k onomu obrovskému zanedbání ochrany lidí v první linii? Jak si vysvětluješ, že vláda takovým způsobem neodhadla situaci s ochrannými pomůckami?*

To je pro mne nevysvětlitelné a určitě bude třeba s odstupem podrobně zanalyzovat kroky vlády během února a první poloviny března. Už koncem ledna navrhovala opozice projednání situace kolem nákazy novým koronavirem ve Sněmovně. Já jsem totéž zmiňoval v únoru a začátkem března a teprve pak vláda začala ochranné pomůcky řešit. To už ale bylo v situaci, kdy ochranné pomůcky byly „vyprodány“ a evropské země uzavřely své trhy. Alarmující ovšem je, že vláda ani nevěděla, kolik pomůcek v prvních týdnech budou jednotlivé segmenty potřebovat. Jedinou omluvou je, že takový rozsah pandemie nemohl nikdo dhadnout.

■ *Je hlavním problémem v boji proti důsledkům koronaviru to, že obyvatelé nejsou protestováni?*

Nízká úroveň testování populace je zásadní problém, ale ne jediný. V plánu uvolnění restrikcí hraje zásadní úlohu navýšení testovacích kapacit, abychom měli informaci o tom, jak si v boji proti koronaviru skutečně stojíme.

Jak si udržet dobré poměry

■ *Číslo o nákaze jsou v týdnu po Velikonocích relativně dobrá. KDU-ČSL nežbrblá, ale účinně pomáhá - naši představitelé v obcích, městech a krajích i běžní členové. Jak si tento dobrý stav udržet? Co dělat a nezkazít si to?*

Musíme mít potřebnou dávku trpělivosti a moudrosti. Všichni cítíme, že je nutné postupně restriktivní opatření uvolňovat, je třeba to ale udělat cestou postupných kroků, a to velmi promyšlených a koncepčních.

Zásadní úlohu v tom musí hrát epidemiologové, nikoliv politici a tlaky některých segmentů.

■ ***Co mohou dělat členové KDU-ČSL a naši čtenáři?***

Všichni můžeme udělat hodně, mimo jiné ve svém okolí. Tam, kde je nutné ochránit naše seniory nejen před vlastní nákazou koronavirem, ale také před druhotnými negativními důsledky. K nejrizikovějším faktorům patří pocit osamělosti a sociálního vyčlenění v důsledku karanténních opatření. Takže i když je pro rodiče či prarodiče potřebné, aby je jejich blízcí nenavštěvovali, využijme všechny alternativní způsoby, abychom jim kontakt s blízkými zajistili. Telefonujme jim, hovořme s nimi přes okno, pišme jim, nenechme je napospas samotě. Druhý úkol, který máme, je šířit mezi lidmi naději, protože nemalá část společnosti propadá strachu jak z koronaviru, tak z následného ekonomického útlumu, který je více než pravděpodobný.

Děkuji za rozhovor.